

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΥΑ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ – ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΕΔΕΥΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΥΔΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

A.N. Αγγελάκης και O.N. Κοτσελίδου

Ενωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης-Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.),
Παπακυριαζή 37-43, 412 22, Λάρισα (τηλ. 041/258261,530250, Fax : 041/532347, e-mail: info@edeya.gr).

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, αποτελεί ένα από τα κύρια εθνικά μας θέματα τόσο σε ποσοτικό όσο και σε ποιοτικό επίπεδο. Εξαιτίας της πολυδιάστατης σημασίας του νερού, η πολιτική διαχείρισης των υδατικών πόρων θα πρέπει να εντάσσεται σε μια γενικότερη πολιτική, που αφορά και άλλους τομείς, όπως άλλους φυσικούς πόρους, τον πολεοδομικό σχεδιασμό και το περιβάλλον.

Το θέμα της διαχείρισης των υδατικών πόρων και η υδατική πολιτική των κρατών μελών γενικότερα αποτέλεσε ένα από τα κύρια αντικείμενα, τόσο της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όσο και του Συμβουλίου Υπουργών Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις αρχές ακόμα της δεκαετίας του 90. Η πολυνομία, σε αντικείμενα, που αφορούν τον κύκλο του νερού, αλλά και οι σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα ύδρευσης και αποχέτευσης, σε επίπεδο γενικών αρχών, αλλά και πολιτικής και τεχνογνωσίας, οδήγησε στην απόφαση για αναθεώρηση της υδατικής πολιτικής με στόχο την πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση των ζητημάτων, που συνδέονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Αποτέλεσμα αυτής της αναθεώρησης υπήρξε η νέα Οδηγία – Πλαίσιο Κοινοτικής Δράσης στον τομέα πολιτικής υδάτων, η Οδηγία 2000/60.

2. ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Ο Ν. 1739/87 ήταν το τελευταίο και βασικότερο νομοθέτημα που έχει εκδοθεί στη χώρα μας στον τομέα των υδατικών πόρων. Με το νόμο αυτό εκσυγχρονίσθηκε σε κάποιο βαθμό η ισχύουσα νομοθεσία, σε ό,τι αφορά την ορθολογική διαχείριση του συστήματος "υδατικός πόρος - χρήση του". Επίσης, με το νόμο αυτό διαφάνηκε η πρόθεση της Πολιτείας για διαμόρφωση μιας Εθνικής πολιτικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και θεσμοθετήθηκαν διαδικασίες και όργανα σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Ο νόμος αυτός διαμόρφωσε ένα νέο θεσμικό πλαίσιο και τους ανα-

γκαίους μηχανισμούς για την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων της Χώρας και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανακύπτουν. Η καθιέρωση του όρου του υδατικού διαμερίσματος με βάση τις υδρολογικές λεκάνες με ενιαία διοίκηση αποτέλεσε ένα πολύ θετικό βήμα στη διαχείριση των υδατικών πόρων της Χώρας.

Παρ' όλα αυτά οι πολυάριθμες συναρμοδιότητες του Ν. 1739/87 επιβάλλουν γραφειοκρατικές και χρονοβόρες διαδικασίες στην εφαρμογή επιμέρους διατάξεων του. Έτσι, συναρμόδια Υπουργεία, εκτός από το Υπουργείο Ανάπτυξης, είναι το ΥΠ.ΓΕ. για την αγροτική χρήση, το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για την ύδρευση, εκτός από τα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθηνών και Θεσσαλονίκης, που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. (ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ, αντίστοιχα). Το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. είναι επίσης, αρμόδιο για τη χρήση με σκοπό τη προστασία, το ΥΠ.ΠΟ. για τις αθλητικές χρήσεις, το ΥΠ.ΕΘ.Ο. για τον προγραμματισμό και το Υπουργείο Μεταφορών για τη χρήση υδάτων στις μεταφορές. Από τους οργανισμούς συναρμόδιοι σε μικρό ή μεγάλο βαθμό στην διαχείριση υδατικών πόρων είναι οι: ΔΕΗ, ΕΜΥ, ΕΟΤ, ΙΓΜΕ, ΕΚΘΕ, και άλλοι.

Το κυριότερο όμως πρόβλημα όσον αφορά στο παραπάνω θεσμικό πλαίσιο υπήρξε η αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην υλοποίηση της περιφερειακής διάστασης του. Σχετικά πρόσφατα συγκροτήθηκαν οι Περιφερειακές Επιτροπές Υδάτων (ΠΕΥΔ).

3. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΥΑ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Το θεσμικό πλαίσιο των ΔΕΥΑ βασίζεται στο Ν. 1069/80 "Περί Κινήτρων δια την ίδρυση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ)" και κατά κανόνα, καλύπτουν πόλεις με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, εκτός Αττικής και Θεσσαλονίκης, όπου δραστηριοποιούνται η ΕΥΔΑΠ και η ΕΥΑΘ, αντίστοιχα.

Οι 150 περίπου ΔΕΥΑ είναι Δημοτικές Επιχειρήσεις, που λειτουργούν ως ΝΠΙΔ, και αποτελούν τους κύριους και νόμιμους διαχειριστές πόσιμου νερού και υγρών αποβλήτων σ' ολόκληρη τη Χώρα. Τα κύρια αντικείμενα των ΔΕΥΑ είναι η ύδρευση και αποχέτευση, επεξεργασία και διάθεση των εκροών των υγρών αποβλήτων αστικών περιοχών. Η ύδρευση αποτελεί διανεμητική δραστηριότητα που επηρεάζεται από τις συνθήκες του περιβάλλοντος ενώ οι υπόλοιπες δραστηριότητες έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον. Οι ΔΕΥΑ καλύπτουν σήμερα με τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους 4 εκατομ. περίπου του συνολικού πληθυσμού της Χώρας. Η αστική χρήση νερού είναι 15 % περίπου της συνολικής κατανάλωσης νερού, αλλά η υψηλή σημασία της την καθιστά άμεσης προτεραιότητας.

Σε χρονικό διάστημα μιας περίπου 20ετίας οι ΔΕΥΑ έχουν να επιδείξουν ένα πολύ σημαντικό έργο σ' ένα σοβαρό τομέα βασικής υποδομής ιδιαίτερα ευαίσθητο κοινωνι-

κά και περιβαλλοντικά και με σημαντική αναπτυξιακή σημασία. Κυρίως όμως θεωρούνται οι βασικοί φορείς διαχείρισης του πόσιμου νερού σ' ολόκληρη τη Χώρα.

Οι ΔΕΥΑ έχουν δώσει μέχρι σήμερα σαφή δείγματα ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων στις περιοχές ευθύνης του, με κύρια μέριμνα τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας πόσιμου νερού, σύμφωνα με τα διεθνή κριτήρια και κυρίως την οδηγία 98/83 για το πόσιμο νερό. Έτσι, οι ΔΕΥΑ και με την ευελιξία που διαθέτουν έχουν πλήρως ανταποκριθεί στους σκοπούς της ίδρυσής τους, αφού έχουν συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη των πόλεων της Χώρας. Ο ρόλος τους στην ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων είναι σημαντικός παρόλο που το θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των υδατικών πόρων στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ των συναρμόδιων φορέων, καθώς και από έλλειψη μακροχρόνιου σχεδιασμού. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σχετικά πρόσφατα και μετά από ενέργειες της ΕΔΕΥΑ οι ΔΕΥΑ συμμετέχουν με εκπροσώπους τους στις Περιφερειακές Επιτροπές Υδάτων (ΠΕΥΔ) που προβλέπονται από τον ν. 1739/87.

Πέρα από τα παραπάνω η ευθύνη των ΔΕΥΑ είναι σημαντική, αν ληφθούν υπόψη ότι οι παρεχόμενες από αυτές υπηρεσίες συνδέονται άμεσα με τη δημόσια υγεία και την προστασία της. Ο κύριος στόχος των επιχειρήσεων ύδρευσης είναι η παροχή καθαρού και υγιεινού νερού στους καταναλωτές με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Οι ΔΕΥΑ για να εξασφαλίσουν την παροχή υγιεινού πόσιμου νερού στους καταναλωτές, θα πρέπει να προστατεύουν, να λειτουργούν ορθά και να συντηρούν τους υπάρχοντες υδατικούς πόρους (με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και τον εμπλουτισμό τους), να εφαρμόζουν τη σύγχρονη νομοθεσία, ενώ σημαντικό μέρος της δραστηριότητάς τους καταλαμβάνει και η ενημέρωση και πληροφόρηση των καταναλωτών, ώστε να συμβάλλουν και αυτοί με την σειρά τους στην εξοικονόμηση και ορθή χρήση του νερού.

4. Οι θέσεις της ΕΔΕΥΑ για τη διαχείριση των υδατικών πόρων της χώρας μας

Η Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης- Αποχέτευσης, ο κοινός εκφραστής των ΔΕΥΑ που αριθμεί 100 ΔΕΥΑ-μέλη περίπου, από την ίδρυσή της ακόμα, εντόπισε την ανάγκη ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας και εξέφρασε κριτικά τις απόψεις της προς όλους τους συναρμόδιους φορείς στην κατεύθυνση της άμεσης εφαρμογής και ενεργοποίησης του Ν. 1739/87. Στα πλαίσια αυτά η ΕΔΕΥΑ θεωρεί ιδιαίτερα θετική την απόφαση της Πολιτείας για ίδρυση

Ενιαίου Φορέα Διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας, που όμως θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από ευελιξία και αποτελεσματικότητα.

Η ΕΔΕΥΑ θεωρεί ότι τα προβλήματα της διαχείρισης των υδατικών πόρων δεν εντοπίζονται μόνο σε ποσοτικό επίπεδο. Η ρύπανση και γενικά όλες οι ανεπιθύμητες ποιοτικές αλλαγές στους υδατικούς πόρους δεν είναι πάντοτε αντιστρέψιμες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο κίνδυνος υφαλμύρωσης παράκτιων υδροφορέων και η άμεση απειλή πηγών νερού από τα απόβλητα (κυρίως τα υγρά), τα φυτοφάρμακα και γενικά τα βιοκτόνα και τα χημικά λιπάσματα.

Η αυξημένη ζήτηση νερού κατάλληλης ποιότητας για ύδρευση αστικών περιοχών έχει δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα υπερεκμετάλλευσης των παραδοσιακών υδατικών πόρων που έχουν οδηγήσει σε υποβάθμιση τους υπόγειους υδροφορείς (υφαλμύρωση) και σε μερικές περιπτώσεις εποχιακής μορφής και αδυναμία κάλυψης των αυξημένων αναγκών κυρίως σε μεγάλα αστικά κέντρα. Η απαίτηση για καθαρό περιβάλλον, προϋποθέτει έλεγχο της ποιότητας του νερού, ενταγμένη σε μιά πολιτική διαχείρισης υδατικών πόρων, που να στοχεύει σε επαρκή προστασία των υδατικών πόρων για ωφέλιμη χρήση και αναψυχή από τις σημερινές και μελλοντικές γενεές.

Τα προβλήματα που έχουν εντοπισθεί και συνδέονται με τη διαχείριση των υδατικών πόρων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο είναι:

- (α) Η έλλειψη συνολικής και ενιαίας προσέγγισης των αντικειμένων υδατικών πόρων
- (β) Η ανάγκη για την καταπολέμηση των πλημμυρών που τα τελευταία χρόνια φαίνεται να έχουν αυξηθεί
- (γ) Η ανάγκη για την καταπολέμηση της αυξανόμενης απειλής από διάφορες πηγές ρύπανσης
- (δ) Η ανάγκη για αποτελεσματική και με το μικρότερο δυνατό κόστος διαχείριση των υδατικών πόρων
- (ε) Η ανάγκη για χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας.

Η απάντηση στο ερώτημα πού οφείλεται η έντονη "κρίση" νερού στη χώρα μας και τί θα μπορούσε να γίνει άμεσα και μακροπρόθεσμα για να επιλυθούν αυτά τα προβλήματα, δεν είναι απλή και εύκολη. Ενδεικτικά και μόνο σημειώνονται τα κύρια προβλήματα και οι αδυναμίες της διαχείρισης των υδατικών πόρων, που μπορούν να συνοψισθούν στη μη ισόρροπη ανάπτυξη της Χώρας, στις ιδιαιτερότητες του Ελλαδικού χώρου, στην περιορισμένη ανάπτυξη και στον ελλιπή εκσυγχρονισμό και συντονισμό της έρευνας και εκπαίδευσης σε γνωστικά αντικείμενα της Επιστήμης Νερού, στον

περιστασιακό και ελλιπή προγραμματισμό και χρηματοδότηση έργων υδατικών πόρων και κυρίως στην Εθνική υδατική πολιτική, που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα.

Σε όλα σχεδόν τα υδατικά διαμερίσματα της Χώρας, παρατηρείται μια πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων, χρηστών νερού και φορέων, που εμπλέκονται σε αντικείμενα υδατικών πόρων. Οι φορείς διαχείρισης και οι χρήστες υδατικών πόρων συνήθως δρούν ανεξάρτητα, ανταγωνιστικά και διαφοροποιούνται σημαντικά στην οργάνωση και λειτουργία τους. Δεν υπάρχει μια ενιαία πολιτική διαχείρισης υδατικών πόρων, αλλά μια αποσπασματική αντιμετώπιση προβλημάτων, συνήθως κάτω από συνθήκες πίεσης και πολλές φορές πανικού και "κρίσης".

Η ΕΔΕΥΑ θεωρεί ιδιαίτερα θετική τη θέσπιση της Οδηγίας – Πλαίσιο κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδατικών πόρων. Η ΕΔΕΥΑ θα καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε η Οδηγία-Πλαίσιο να πάρει την μορφή ενός πρακτικού νομοθετικού εργαλείου, που θα λαμβάνει υπόψη του την αρχή του κόστους - οφέλους και της αειφόρου ανάπτυξης. Είναι γεγονός ότι υπάρχει ένα έντονο ενδιαφέρον από τους πολίτες όσον αφορά το ολοένα αυξανόμενο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών ύδρευσης. Ενώ είναι ορθό να θεωρήσουμε ότι το πραγματικό κόστος και η αξία των υδατικών πόρων πρέπει να αναγνωρισθούν, θα πρέπει ταυτόχρονα να επιτευχθεί ισορροπία στην προστασία και διατήρηση καλής ποιότητας υδατικών πόρων και τη βιωσιμότητα των Επιχειρήσεων. Έτσι, η προτεινόμενη νομοθεσία θα πρέπει να είναι ρεαλιστική και να εφαρμόζει με ορθολογικό τρόπο την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

Οι ΔΕΥΑ διαμέσου της ΕΔΕΥΑ έχουν προτείνει ένα γενικό σχέδιο διαχείρισης των υδατικών πόρων της Χώρας, που βασίζεται σε σύγχρονα και αποτελεσματικά μέτρα που στοχεύουν:

- (1) Στην καθιέρωση, στην πράξη, του νερού ως εθνικού αγαθού, που θα ανήκει στο κοινωνικό σύνολο και θα εξυπηρετεί τις αναπτυξιακές ανάγκες του.
- (2) Στην εφαρμογή ενιαίας διαχείρισης υδατικών πόρων: α) Κεντρικά με την δημιουργία ενιαίου Δημοσίου Φορέα (για παράδειγμα Γεν. Γραμματείας ή Υφυπουργείου), στον οποίο θα υπάγονται όλες οι χρήσεις νερού και όλα τα αντικείμενα των υδατικών πόρων. Έτσι, θα ελαχιστοποιηθούν οι πολυάριθμες συναρμοδιότητες Υπουργείων και Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας του Ν. 1739/87. Σε ποιο Υπουργείο ή άλλο Δημόσιο φορέα θα ανήκει οργανικά, δεν θα πρέπει να προβάλεται τόσο έντονα και να τίθεται σε πρώτη προτεραιότητα. β) Περιφερειακά. Η φύση των προβλημάτων των υδατικών μας πόρων επιβάλλει την επίλυση τους σε τοπικό επίπεδο. Η υδατική πολιτική θα πρέπει να είναι αποκεντρωμένη με την έννοια ότι θα πρέπει να συμμετέχουν σ' αυτήν οι εκπρόσωποι όλων των συναρμόδιων και άμεσα ενδιαφερόμενων τοπικών φορέων.

- (3) Είναι άμεση ανάγκη να συστηματοποιηθεί στη χώρα μας και να επεκταθεί η συλλογή και επεξεργασία βασικών δεδομένων ποσότητας (διαθεσιμότητας και χρήσης) και ποιότητας των νερών. Στα αντικείμενα της ΕΣΥΕ θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν και στοιχεία, που αφορούν τουλάχιστον ποσοτικά μεγέθη των υδατικών πόρων κατά χρήση.
- (4) Στην καθιέρωση ως υδατικών πόρων των προεπεξεργασμένων εκροών υγρών αποβλήτων και άλλων περιθωριακών νερών, που είναι δυνατόν να επαναχρησιμοποιηθούν ή να ανακυκληθούν.
- (5) Στη θεσμοθέτηση ποιοτικών κριτηρίων κατά χρήση νερού, που θα λαμβάνει υπ'ψη της τη νομοθεσία της Ε.Ε. Θεσμοθέτηση ειδικών κριτηρίων για την χρησιμοποίηση περιθωριακών νερών κατά χρήση.
- (6) Στον ορθολογικό προγραμματισμό των έργων υδατικών πόρων, σε ό,τι αφορά στη μελέτη, την αξιοποίηση και τη διαχείριση, όχι σε επίπεδο συνοικισμών, δήμων, νομών κ.λ.π. αλλά σε επίπεδο φυσικών ορίων πηγής και κυρίως υδρολογικής λεκάνης. Επίσης, απόλυτη προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στα συλλογικά έργα και φυσικά στα έργα ύδρευσης.
- (7) Στη θεσμοθέτηση μέτρων προστασίας των υδατικών πόρων από τη ρύπανση και γενικά τις ανεπιθύμητες ποιοτικές μεταβολές του νερού, στα πλαίσια του Ν. 1650/86 "Για την Προστασία του Περιβάλλοντος".
- (8) Στον καθορισμό της ουσιαστικής συμμετοχής και του ρόλου των ΟΤΑ-ΔΕΥΑ ως βασικών μονάδων έργων αξιοποίησης, χρήσης και προστασίας υδατικών πόρων, στο νέο αποκεντρωμένο θεσμικό πλαίσιο, που θα παρέχει απόλυτη προτεραιότητα στην ύδρευση. Θα πρέπει να γίνει αποδεκτό και κατανοητό από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ότι οι ΔΕΥΑ είναι φορείς διαχείρισης υδατικών πόρων και όχι απλοί χρήστες.

5. Οι κατευθυντήριες αρχές που προτείνονται από την ΕΔΕΥΑ για μια βιώσιμη υδατική πολιτική

Για την αναθεώρηση της πολιτικής των υδατικών πόρων είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη κάποιες κατευθυντήριες αρχές όπως είναι:

1. **Η αρχή της αειφόρου ανάπτυξης.** Γενικά αειφόρος ανάπτυξη σημαίνει ότι οι σύγχρονες οικονομικές δραστηριότητες δεν πρέπει να σπαταλούν και να καταχρώνται τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους για τις επόμενες γενιές. Το νερό βέβαια είναι ανανεώσιμη πηγή αλλά επιβάλλεται η προσεκτική διαχείρισή του.

2. **Η προστασία της δημόσιας υγείας.** Η προστασία της δημόσιας υγείας είναι ο βασικότερος στόχος των εταιρειών ύδρευσης .
3. **Η προστασία του περιβάλλοντος.** Η ποιότητα, η ποσότητα και η διαχείριση του υδατικού περιβάλλοντος πρέπει να εξασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος.
4. **Η ορθή χρήση των υδατικών πόρων.** Οι υδατικοί πόροι πρέπει να χρησιμοποιούνται ορθολογικά και με σύνεση. Παρόλο που οι υδατικοί πόροι ανανεώνονται με φυσικό τρόπο δεν πρέπει να υπάρχει υπερεκμετάλλευσή τους. Η ρύπανση ιδιαίτερα των υπόγειων υδροφορέων δεν είναι πάντοτε αναστρέψιμη. Είναι πολύ σημαντικό να γνωρίσει το κοινό την σημασία των υδατικών πόρων και την ανάγκη για την προστασία και τη διατήρησή τους.
5. **Η αντιμετώπιση του νερού ως οικονομικού αγαθού και η τιμολόγησή του σύμφωνα με την πλήρη αξία του.** Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Οδηγία-Πλαίσιο 2000/60 προβλέπει τη διασφάλιση της πλήρους ανάκτησης του κόστους για το σύνολο των υπηρεσιών που συνδέονται με την οικιακή, βιομηχανική και γεωργική χρήση του ύδατος. Ουσιαστικά πρόκειται για την κοστολόγηση των χρήσεων του νερού. Στη χρήση του νερού συνυπολογίζεται τόσο το περιβαλλοντικό κόστος όσο και το κόστος εξάντλησης των υδατικών πόρων.
6. **Προτεραιότητα στο πόσιμο νερό.** Η παροχή καλής ποιότητας πόσιμου νερού είναι βασική παράμετρος για την ζωή και πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη χρήση του ως πόσιμο σε σχέση με άλλες χρήσεις.
7. **Προτεραιότητα στην επεξεργασία αστικών υγρών αποβλήτων.** Η συλλογή και επεξεργασία των αστικών υγρών αποβλήτων είναι βασική παράμετρος στην προστασία του περιβάλλοντος από την ανθρώπινη ρύπανση και στην πρόληψη της διάδοσης των ασθενειών που σχετίζονται με τους υδατικούς πόρους.
8. **Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων εκροών αστικών υγρών αποβλήτων.** Εφόσον υπάρξει ορθολογική διαχείριση το νερό είναι ένας ανακυκλώσιμος πόρος. Η ελεγχόμενη επαναχρησιμοποίηση των εκροών των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, ώστε να αποτελέσει έναν συμπληρωματικό φυσικό πόρο είναι ένα βασικό στοιχείο της συνολικής διαχείρισης των πόρων. Η παραπέρα ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών και προδιαγραφών στον τομέα αυτό είναι εντελώς απαραίτητη και αναγκαία.
9. **Η σταθερή και υγιής οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.** Η υδατική πολιτική πρέπει να αναπτύσσεται στα πλαίσια της ευρύτερης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την βέλτιστη διαχείριση του συνολικού κύκλου του νερού.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα προβλήματα που συνδέονται με τους υδατικούς πόρους και τη χρήση τους σε συνδυασμό με τα γενικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα ολοένα και οξύνονται. Το

καθολικό αίτημα για αειφόρο ανάπτυξη στην περίπτωση των υδατικών πόρων εξειδικεύεται σε αίτημα για μία βιώσιμη πολιτική νερού. Οι ΔΕΥΑ και γενικότερα οι επιχειρήσεις ύδρευσης της Χώρας έχουν μεγάλο μερίδιο ευθύνης, τόσο όσον αφορά στην προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, όσο και όσον αφορά στην προστασία της δημόσιας υγείας και την προστασία του περιβάλλοντος. Η ΕΔΕΥΑ θεωρεί ιδιαίτερα θετική την ίδρυση ενιαίου φορέα διαχείρισης των υδατικών πόρων της χώρας μας και επιβεβλημένη την ουσιαστική συμμετοχή των ΔΕΥΑ στα περιφερειακά οργανωτικά του σχήματα. Η Οδηγία 2000/60 για τους υδατικούς πόρους αποτελεί ένα σοβαρό και αξιόπιστο νομοθετικό εργαλείο προς την κατεύθυνση της ορθολογικής διαχείρισης των υδατικών πόρων και επιβάλλεται η χώρα μας να συμμορφωθεί μ' αυτήν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες.

Γενικά, απαιτείται εξορθολογισμός της υδατικής πολιτικής, προσαρμογή της στην αρχή της αειφόρου ανάπτυξης και εναρμόνισή της με τις άλλες συναφείς πολιτικές με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των πολιτών της Χώρας μας.

*****

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγγελάκης, Α.Ν. 1990. «Ανάγκη για Διεπιστημονική Έρευνα και Εκπαίδευση στα Αντικείμενα της Επιστήμης Νερού», In : Η Διεπιστημονική Προσέγγιση της Ανάπτυξης, 1^ο Διαπαν. Διεπιστ. Συνέδριο, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, σελ. 181-189.
2. Αγγελάκης, Α.Ν. , Ε. Αθανασιάδης, Π. Κουκουλόπουλος, Α. Λαμπρούλης, Κ. Μαυρομάτης, Δ. Παπανικολάου, και Φ. Φίλιος, 1992. «Διαχείριση Υδατικών Πόρων της Ελλάδος». Πρακτικά 5^ο Πανελ. Συνεδρ. της ΕΥΕ, Λάρισα, σελ. 225-233.
3. Angelakis, A.N. and E. Diamadopoulos. 1994. Water management in Greece: Current status and prospective outlook. Proc. of Intern. Symp. on Pollution of the Mediterranean Sea. IAWQ and WTSAC, Nicosia, Cyprus, 2-4 November, 1994, pp. 517-522.
4. Angelakis A.N. and E. Diamadopoulos. 1995. Water Resources Management in Greece: Current Status and Prospective Outlook. Water Sci. and Techn., 32 (9-10): 267-272.
5. Αγγελάκης Α.Ν. και Γ. Χατζηκωστή-Ζάγουρα 1996. Οι ΔΕΥΑ και η Διαχείριση των Υδατικών Πόρων της Ελλάδας. Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου για "Εγγειοβελτιωτικά Έργα, Διαχείριση Υδατικών Πόρων και Εκμηχάνιση της Γεωργίας, ΓΕΩΤΕΕ/Παραρτ. Κεντρικής Ελλάδας, Απρίλιος 1996, Λάρισα (II: 1244-1260).
6. Αγγελάκης, Α.Ν. και Ο. Κοτσελίδου.1996. Η Διαχείριση Υδατικών Πόρων της Ελλάδας και ο Ρόλος των ΔΕΥΑ. Πρακτικά Διεθνούς Συνεδρίου ΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδας, 13-16 Νοεμβρίου,1996, Λάρισα, I:79-89.
7. Angelakis, A.N. and L. Bontoux. 2001. Wastewater Reclamation and Reuse in Eureau Countries. Water Policy 3(1): 47-59.
8. Tsagarakis, K.P., P. Tsoumanis, K. Chartzoulakis, and A.N. Angelakis. 2001. Water Resources Status Including Wastewater Treatment and Reuse in Greece: Related Problems and Prospectives. Water Intern. 26(1): (in press).
9. Αγγελάκης, Α.Ν., Κ.Π. Τσαγκαράκης, Ο.Ν. Κοτσελίδου και Ε. Βαρδάκου. 2000. Ανάγκη Θέσπισης Ελληνικών Προδιαγραφών Ανάκτησης και Επαναχρησιμοποίησης Εκροών Επεξεργασμένων Αστικών Υγρών Αποβλήτων: Μια Προκαταρκτική Προσέγγιση. Τεχνική Έκθεση για το ΥΠΕΧΩΔΕ και την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης Ελλάδας (ΕΔΕΥΑ). Λάρισα, σελ. 110.
10. Υ.Β.Ε.Τ. , Δ/ση Υδατικού Δυναμικού.1988. « Ο Ν. 1739/87. Για τη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων». Υπ. Ανάπτυξης, Αθήνα.